

יביע אומר - הר גילה

פרשת ויקהל | גליון 289

כה' אדר א' תשפ"א
שבת מברכין | שבת שקלים
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב - 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש ר"ת	מוצ"ש	כניסת שבת
18:50	18:11	17:19

העלון מוקדש לפרשות והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | אסתר בת ראושנה | נמית בת תקוה | שיראל בת אור לרפואה - דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, רעות בת תקוה הי"ו | לע"נ- משה בן שמחה. משה בן מרים. שמחה בת רואשנה זיווג הנון-חומר בן מול. ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר. רות בת רבקה | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה.

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות שבת- יין הכשר לקידוש: (א) אין מקדשים אלא על יין שראוי לנסך אותו על גבי המזבח. לפיכך יין שריחו רע אין מקדשין עליו, ובדיעבד אם קידש עליו יצא ידי חובת קידוש. ואם עירבו ביין אחר ונתקן ריחו מקדשים עליו. (חזו"ע ש"ב עמוד ע"ח).

(ב) לכתחילה אין לקדש על יין שנשאר מגולה לילה אחד (ול"א אפילו רוב לילה). ובדיעבד אם קידש עליו יצא ידי חובתו. ומיהו בקידוש היום שמברכים רק ברכת בורא פרי הגפן, אם יש לו יין אחר, טוב לחזור ולקדש על יין כשר. [ואם יש לו רק יין שהיה מגולה, יש מתירים לקדש עליו (לאחר שיתן עליו מעט יין), לכתחילה]. וצלוחית של יין שהיתה מגולה, והניחה בארון או במקרר, היין כשר לקידוש אפילו לכתחילה.

(ג) יין מגיתו (בתוך ארבעים יום), מקדשים עליו, וסוחט אדם אשכול של ענבים בערב שבת ואומר עליו קידוש היום. הלכך מותר לקדש לכתחילה על מיץ ענבים טהור. [ואפילו שהוא מבושל או מפוסטר נהגו לקדש עליו].

(ד) יין שבפי החבית, אע"פ שש בו קמחים, (נקודות לבנות), מותר לקדש ולהבדיל עליו, ואם אפשר לו טוב שיסגן אותו תחילה, להעביר הקמחים, וכן מקדשים על יין שבשולי החבית שיש בו שמרים. ויין כושי שהוא שחור, כשר לקידוש. ויין שטעמו יין וריחו חומץ, מקדשים עליו, אבל יין שטעמו חומץ וריחו יין אין מקדשים עליו, שהכל הולך אחר הטעם.

(ה) מצוה מן המובחר לברור יין טוב לקדש עליו. ומצוה לקדש ולהבדיל על יין אדום, ובשעת הדחק שאין שם אלא יין לבן מותר לקדש ולהבדיל עליו, ומותר לתת יין אדום לתוך יין לבן כדי שיהיה בו מראה וטעם יין, ואין לאסור משום שנראה כצובע, שאין צביעה לא באוכלין ולא במשקים.

(ו) בקבוקי יין הנמכרים בחניות, לפי שנודע לנו, כי בהרבה מהם אחוז היין הוא פחות מחצי והשאר מים וסוכר וצבע מאכל וחומר משמר. הלכך יש להזהר שלא לבדוק עליהם בורא פרי הגפן אלא שהכל, ולא לקדש עליהם, ורק אם נודע בבירור שהרוב הוא יין, מברכים עליהם בורא פרי הגפן ומקדשים עליהם.

(ז) מי שריית צימוקים, יש עליהם תורת יין לכל דבר, וברכתם בורא פרי הגפן, וכשרים לקידוש ולהבדלה, ובלבד שיהיו צימוקים שיש בהם לחלוחית, שאילו היה דורך אותם על ידי קורה, היה יוצא מהם דובשם, אבל אם היו יבשים מאוד, שאפילו על ידי דריכה על ידי קורה לא יצא מהם לחלוחית כלל פסולים. ושיעור מידת המים, יש להקל לתת לפחות שלשה ליטר מים על קילוגרם צימוקים. ושיעור זמן שריית הצימוקים במים, כדי שיהיה על המים שבהם תורת יין, יש אומרים שצריך שיהיו שרויים במים שלשה ימים שלמים מעל"ע, (שהם שבעים ושתיים שעות), [וכן ראוי להחמיר]. ויש אומרים שדי להם... המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את

הרב ברק כהן שליט"א

המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שישע	יום שבת
17:05 שיר השירים	07:30 שחרית ודרשה הרב
17:19 מנחה	14:30 תהילים לילדים
קבלת שבת ודרשת הרב	15:00 שעור תורה עם הרב
ערבית	בבית הכנסת 'יביע אומר'
20:30 שעור תורה עם הרב	16:00 מנחה ואח"כ סעודה שלישית
בבית כנסת 'יביע אומר'	בבית הכנסת יחד עם הרב
	18:10 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

בשבת הבאה יתארח הרב אהרון בן אדיבה שליט"א

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת שחרית בשעה 06:00

מנחה - 20 דק' לפני שקיעה שעור תורה ותפילות ערבית

ערבית נוספת בשעה 19:00 ולאחריה שעור תורה יומי:

יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך בשעה 20:00 טהרת המשפחה לנשואים בלבד.

יום ב' - הרב אהרון קצין שליט"א - עין יעקב

יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר

בשעה 20:00 גמרא מסכת הענינה.

יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך

יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

עזר תורה לשנים מימינו בשעה 20:45

'השבת'

השבת קדושה למעלה מכל הקדושות וברכתה למעלה מכל הברכות היא נתקדשה ונתברכה מראשית הבריאה כמו שכתוב ויברך ה' את יום השביעי ויקדש אותו. והיא מקור הברכה לכל ימות החול ולכן ניצטוו ישראל על השבת בשבע פרשיות בתורה- בשלח, יתרו, משפטים, כי תישא, ויקהל, אמור, ואתחנן. ללמדנו שכל שבעת ימי השבוע תלויים בשבת ולכן אנו מזכירים בכל יום את השבת בשיר של יום- יום אחד בשבת, יום שני בשבת. לקיים בכל יום את מצוות זכור את יום השבת לקדשו ולומר לנו שכל הימים מתברכים מיום השבת.

כתב הגאון רבי שלמה גאנצפריד שאדם שאינו מאמין שפרנסתו מן השמיים וחושב שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, קשה לו לשבות ביום השבת, שהרי לפי מחשבתו, אם ישבות תחסר לו פרנסה יום השבת. על כן כדי להסיר ממנו מחשבה זו, התורה אומרת לפני הציווי על השבת- ששת ימים תעשה מלאכה, כלומר שלא יעלה בדעתך שאתה בעצמך עושה את המלאכה. אלא המלאכה נעשית בששת ימי החול כאילו נעשתה מאליה ושורה בה הברכה. וכל זה בתנאי שביום השביעי "יהיה לכם קודש, שבת שבתוך". ההתמדה במחשבה זו גורמת לאדם לשבות בשבת שבייתה אמיתית והוא לא יהיה מוטרד ממחשבות אחרות, אלא כל כולו שבת.

מובא בגמרא במסכת שבת-שאל רבי את רבי ישמעאל בן רבי יוסי, עשירים שבארץ ישראל, במה זוכים להתעשר? אמר לו – בשביל שמכבדים את התורה ועשירים שבשאר הארצות מפני מה זוכים להתעשר? אמר לא בשביל שמכבדים את השבת.

מספר רבי חייא בר אבא-פעם אחת התארחתי אצל בעל הבית בלודקיא. והביאו לפני שולחן של זהב שנוסעים אותו שישה עשר בני אדם, בשישה עשר שלשלות של כסף קבועות בו, וקערות וכוסות וצלוחיות קבועות בו, ועליו כל מיני מאכלים וכל מיני מגדים ובשמים. וכשמניחים אותו אומרים "השמיים שמיים לה' והארץ נתן לבני אדם". אמרתי לו: בני במה זכית לכך? אמר לי: קצב הייתי וכל בהמה שהייתה טובה אמרתי זו תהיה לשבת אמרתי לו אשרך שזכית לכך.

מורי רבותי, בכל מעשה אשר אנו עושים במהלך השבוע יכולים אנו לזכור את השבת ולכבד את השבת, זה הכל תלוי במחשבה ודיבור שהרי גם ככה אנחנו הולכים לעשות קניות אז נחשוב מה אנו מייעדים מתוך המוצרים לכבוד שבת ונאמר זאת בפה מלא. אנחנו קונים בגדים ונאמר שזה לכבוד שבת ועוד המון דוגמאות המלות אותנו בחיי היומיום, בואו ונחיה את יום השבת במהלך השבוע. ובסוף השבוע נקדש את יום השביעי.

קך זוכים לברכה שלמה ממקור הברכה שהיא השבת. שבת שלום.

השקפה יהודית- הרב אהרון קצין

'מקום השראת השכינה'

הנה הפרשה מספרת על בצלאל בן אורי, שהקב"ה לקח אותו ומילא אותו ברוח אלוקים- רוח הקודש, ונתן בו חכמה תבונה ודעת גבוהים מאוד, כמו שכתוב בפרשה "וְאֵת אֵתָּה ה' יָשַׁם בְּצִלְאֵל בֶּן אוּרִי בֶן חוּר לְמִטָּה יְהוּדָה. וַיִּמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָקְקָהּ וּתְבוּנָהּ וְיָדְעוּת וְכָכָל מְלָאכָה", וכל זאת בכדי שיוכל לעסוק במלאכת המשכן ובכליו.

ולכאורה לא מובן מה הצורך בכל זה, הרי בכל מדינה ניתן למצוא אנשים בעלי כישורים, ידע ומיומנויות, שעוסקים בהצלחה רבה בעבודת נגרות, פחחות, צורפות וכדומה. אנשים כאלו היו מסוגלים לכאורה לבנות את כלי המשכן ללא קושי. מדוע, איפוא, היה צריך לקחת את בצלאל בן אורי, ולמלא אותו חכמה תבונה ודעת רק בכדי שיעסוק במלאכת המשכן?

אלא הביאור הוא, כי מלאכת המשכן לא הייתה מלאכה פיזית גרידא, ובודאי שלא היה תכליתה רק הצורה החיצונית והאומנותית בלבד. את המשכן וכליו צריך היה ליצור ולעשות אותם באותה כוונה של בורא עולם, ולדעת היאך לכיון את המשכן וכליו על מתכונתם, כדי שיהיו ראויים וכשרים **להשראת השכינה בהם!**

ולכן רק אנשים צדיקים וקדושים כבצלאל בן אורי ואהליהב בן אחיסמך ושאר עושי המלאכה, הם היו המתאימים להיות בוני המשכן, וכדי שתצלח המלאכה של השארת השכינה במשכן הקב"ה מילא אותם בחכמת לב מיוחדת!

בצלאל היה יושע את סוד כל כלי וכלי כיצד הוא מכוון **לאור העליון שצריך להימשך בו**, ובכוונה הזו הוא בנה אותו. לא היתה כאן מלאכת בניה בלבד, אלא מלאכה עמוקה רוחנית שצריך היה לשתול בכל כלי וכלי. אחרת, המשכן לא היה ראוי שתשרה בו השכינה!

זאת ועוד, בוני המשכן בחכמתם האלוקית, ידעו מה מסתתר מאחורי כל תרומה, ומה היו הכוונות של התורם בשעה שהביא את תרומתו. ככל שהכוונות היו טהורות יותר, וככל שהמסירות הנפש לתורם היתה גדולה יותר - כך השתמשו בתרומה היאה לכלי היוזר וזו הטהרה שבמשכן, עד שבתרומה השלימה והקדושה ביותר ממנה עשו את **הארון והכרובים!**

את הביאור הזה אמר פעם בהזדמנות הגאון **רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל**, בהקשר למעשה שהיה, בזמן שהקים את **ישיבת וולוז'ין** המעטיירה, וכדי להחזיק את ישיבתו נאלץ רבי חיים לכתת רגליו בין בתי נדיבים. כך נהג שנים רבות, עד שהזקין וכוחותיו לא עמדו לו עוד.

כדי להמשיך לקיים את הישיבה, שכך רבי חיים אדם מיוחד שתפקידו היה לגייס את תרומות הנדיבים. אותו שליח ביקש שישכרו עבורו כרכה נוחה, תרומה לסוסים בריאים, עם עגלון קבוע שיעמוד לרשותו בכל עת. כך יוכל לעשות את מלאכתו נאמנה. ואכן רבי חיים נעתר לו, והשיג לו כרכה נוחה עם סוסים בריאים וחסונים.

יום אחד, הגיע השליח בכרכרתו ההדורה לאחת העיירות, וסר לביתו של אחד הנדיבים הוותיקים של הישיבה. בכל שנה, כשהיה רבי חיים מגיע לביתו של אותו נדיב, היה אותו נדיב מקבלו בסבר פנים יפות, ותורם סכום הגון לטובת הישיבה. הפעם- לא רבי חיים הגיע, אלא אותו שליח.

התורם ראה את השליח יורד מן הכרכרה ההדורה, והיה בטוח שמדובר באיזה גביר נכבד... **"שלום עליכם**, מי אתה?" שאל התורם.

"עליכם השלום, אני השליח של הישיבה. באתי להתרים את כבודו עבור הישיבה הקדושה בוולוז'ין. ראש הישיבה, רבי חיים, זקן וחלש, ואני מחליף אותו..."

כששמע בעל הבית מי האיש שלפניו, השתנו פניו, וכשביקש השליח לקבל את התרומה הקבועה עבור הישיבה, התנצל בעל הבית ואמר לו שהוא אינו רוצה לתרום...

השליח הפתע. הוא לא הבין מה קרה, הוא ניסה לשדל את הנדיב שלא לשנות ממנהגו הקבוע, אך לשוא. בסופו של דבר הוא יצא מביתו בידים ריקות ובמפח נפש.

השליח חזר לוולוז'ין, וכשבא לפני רבי חיים, סיפר על אותו נדיב שקפץ את ידיו, וסילחו מביתו בלא כלום. רבי חיים תמה לפרש הדבר, והחליט לנסוע לביתו של אותו נדיב.

רבי חיים היטלטל בדרכים, עד שהגיע לעיירה היא. כשראה הנדיב את רבי חיים בפתח ביתו, כמעט פרחה נשמתו. הוא הכניסו לביתו, וקיבלו במאור פנים, כבימים ימימה. רבי חיים התעניין בשלמו, ושאל למצב עסקיו. כשהשיב לו, כי ברוך ה' הוא רואה ברכה בעסקיו, החליט רבי חיים כי זו העת לשאול אותו, את השאלה המתבקשת: "מה ראיך להשיב את פניו של השליח ריקם?".

השיב הנדיב: "כבוד הרב, אומר לכם את האמת. החלטתי להפסיק לתרום לשיבתכם".

"מדוע?", תמה רבי חיים.

"עד היום יזעתי שכספי התרומה שלי הולכים להחזקת תלמידי הישיבה. אולם כשהגיע השליח לביתי עם כרכרה הדורה וסוסים מפוארים, חשבתי אולי כספי הולך למימון הכרכרה ההדורה של השליח...? אולי בכספי קונים תבן ומאכלים את הסוסים...? ואם כן, לזה אינני מוכן, לא לשם כך אני תורם מכספי!"

השיב לו רבי חיים: יהודי יקר תננו דעתך, הנה התורה מספרת על מעלותיו של בצלאל, ובין השאר אומרת עליו: **"לְחָשֵׁב מְחֻשְׁבֵּת לַעֲשׂוֹת בְּזָהָב וּבְכֶסֶף וּבַחֲשׂוֹת"**. לשם מה היה בצלאל צריך להיות "לחשוב מחשבות", ומה בכלל הכוונה בזה?

"אלא"- ביאר לו רבי חיים- "כלפי חוץ התרומות של כולם נראות זהות, אולם כל תרומה יש לה את הערך שלה, לפי ערך התורם וכוונותיו ומחשבותיו בתרומתו. בניית המשכן כללה הרבה כלים, וכל תרומה היתה מגיעה ליעודה, לפי ערכה ולפי הכוונה שכיון בה התורם. בצלאל היה יודע **"לחשוב מחשבות"**, ולדעת מי כיון בליבו שתרומתו תשמש לבניית הארון, ומי מתרומים הייתה כוונתו טהורה לשם שמים בלבד! בצלאל ידע את כוונותיו וטהרת ליבו של כל אחד שתרם, ולפי זה יעד את הכלי אשר יעשה מתרומה זו, **הכל לפי מדידתו וכוונתו של התורם!**"

"ולענייננו, אנשים רבים תורמים להחזקת תורה"- אמר רבי חיים, "הכסף של כולם נראה אותו דבר, אולם מן השמים מכוונים כל תרומה כפי התורם, מי שהוא טהור וכוונתו טהורה, כספו הולך ישיר להאכלת תלמידי חכמים של הישיבה. ומי שאינו במדריגה הזו, וכוונתו איננה טהורה- כספו הולך לגלגלי הכרכרה של השליח, או לתבן של הסוסים..." (מתוך הספר 'משכני אחרים')

הנה כשאנו קוראים את פרשיות המשכן אי אפשר שלא להיזכר במקדש, ששם היתה השראת השכינה. השראת השכינה הייתה גורמת לכל אדם שהיה בא לשם, לשאוב רוח של קדושה וטהרה, ולהתעלות ולהתרומם למדריגות נשגבות!

לאחר מכן היה האדם שב לביתו, חוזר לשגרת חייו, ושוקע לתוך הים של חולין. אמנם הוא היה מעבד את שדותיו, חורש, זורע, קוצר וזומר, אבל בתוך כל החולין הזה, הייתה מלווה אותו אותה הרגשה של קדושה וטהרה מיוחדת שנחלקה בנפשו בימי העליה אל המקדש!

ההתעלות הגדולה שהאדם היה זוכה לה במשכן ובבית המקדש, היתה מלווה אותו כל הזמן, הוא יכל לעבוד בשדה כאדם פשוט, אבל בליבו פנימה היתה תמיד ההרגשה **שהקב"ה צמוד אליו**. גם כשהוא עבד וחרש בשדה, הוא הרגיש כאילו הוא נמצא בבית המקדש, והקדושה היתה חופפת עליו כל היום.

"הגאון מוילנא" אמר פעם, **כי על ידי רגע אחד בבית המקדש, זוכה היה האדם להגיע להכרה האמיתית ולאמונה הצרופה, באופן שכל לבו היו מתמלאים ומתרגשים מהאמונה, וכל רצונו ומאודו היו נהפכים להיות דביקות בה'!!!** אין לנו מושג כמה אור עליון היה נשפך על כל יהודי שהיה מגיע לבית המקדש, הוא היה זוכה להארה של חכמה בינה ודעת, והיה ליבו מתמלא בכיסופים ורגשות קודש, לדבוק בה' יתברך!

יתן ה', שנזכה בקרוב ממש לבנין הבית השלישי, ששייב ה' את שכנתו לציון, ונחזור אל האוצרות הרוחניים שלנו, שהם בעצם החיים האמיתיים שלנו **ושלכם! שבת שלום ומבורך.**

'ויקהל'

משה רבינו מכנס את בני ישראל כולם ופונה אליהם ואומר: "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם. שְׁשֵׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קָדֵשׁ שַׁבָּת שַׁבְּתוֹן לַה'".

מדוע משה משתמש בלשון סביל "תַּעֲשֶׂה" מדוע לא בלשון פעיל?

היה צריך לומר "ששית ימים תעשו מלאכה" ?

אלא שידע משה רבינו כי היכולת לשבות ממלאכה בשבת תלויה באמונה של האדם ככל שאדם מאמין שמה שהוא עושה זה השתדלות אך המלאכה נעשית בציווי שמיים, כך יוכל לשבות ממלאכתו. וכך אדם מאמין מגיע לדרגות גבוהות.

וכך מסופר על הרב מברסק : בשנת תש"א עלה לארץ הקודש רבינו הרב מברסק רבי יצחק זאב סולובייצ'יק זצ"ל, אליה הפליג באניה במסע ארוך ומיגע, והנה הגיעה השעה לדרך על אדמת הקודש, אך לחרדתו של הרב מברסק התארכה חניית האניה, ושעת כניסת השבת משמשה לבוא. בשעה האחרונה נסיעה עמד הרב כולו מתוח מבוהל חרד ודואג, הוא הביט בשמש ובשעון לחילופין בשעון ובשמש, לאחר ששאל עוד כמה זמן משוער יגיעו לחוף, עמד ושיעור כמה זמן נותר לשקיעה, כאשר הגיעו לחוף היה זה זמן מספיק לפני שקיעת החמה אך הרב מברסק אמר אצלי כבר שבת, יש להשאיר את כל הדברים באוניה, הדברים נותרו שם כהפקר כאשר כמעט ברור שיחטטו בהם, יגנבו ויזיקום, בתו הקטנה ביקשה רשות ליטול עמה רק שרשרת אחת מזכרת אישית משל האמא ה"ד, הבת התחננה 'הרי לא נשאר לי כלום מאמא, רק שרשרת זו ויקרה לי מאוד, ועדיין לא נכנסה השבת'. ואז אמר לה הרב, ראי אני משאיר כאן גם את הכתבים של אבי הגר"ח צוק"ל, והרי ידעת כמה מסרתי נפשי עליהם, אך השבת היא מעל הכל, כאשר שמעה הבת שגם הכתבים נשארים שם, נחה דעתה, היא הבינה

שאם הכתבים נשארים שם באמת שאי אפשר לקחת שום דבר, אם יש בכך סרך של חילול השבת.

הדברים אמורים כלפי כל אחד ואחד מאיתנו.

אנו לעיתים חושבים שאנו קובעים את המציאות. על פי מה שנעשה כך תקרה המציאות. ומה שלא תואם לרצוננו, אנו כועסים ומתוסכלים.

זה יכול לקרות עם הילדים, עם האישה, עם ההורים.

משהו לא הולך כפי שציפינו ואנו כועסים על כולם מסביב.

לפעמים יש להם באמת חלק בכך שהדברים לא יצאו כמו שציפינו ולפעמים לא.

אך הכל מתחיל בזה שאנו מצפים לשלוט בעניינים. ואינו מבינים או איננו חיים את זה שיש משהו שהוא אחראי על התוצאות. ועלינו מוטלת רק ההשתדלות.

חיים היה טיפוס לחוץ ועצבני. גם כאשר הגיע הבייתה היה משלטי טרור. מדוע הבית לא מסודר וכדומה.

הילדים היו משתדלים לא להיות בבית כאשר הוא שב. על מנת להימנע מההתפרצויות שלו.

עד שהוא חש כי הוא מגזים. והגיע לשוחח.

במשך תקופה ארוכה עבדנו על כך שבכל פעם, לפני כל מעשה, יאמר כי הוא עושה השתדלות. אך התוצאה היא על פי רצון ה'.

וכך במשך מספר חודשים היה מקפיד לומר כי ה' הוא המסדר את העניינים והשליטה בידיו.

או אט הוא התרכך ולמד לשוחח ברוגע עם המשפחה ולא להתעצבן גם כאשר העניינים לא נעשו כרצונו. שבת שלום ומבורך.

לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

משולחן בית הדין'

שאלה: אלון ויפה נכנסו לבית חדש בשכירות. כעת פונה אליהם המשכיר ואומר להם כי המזוזות שייכות לשוכר הקודם והוא רוצה אותם. ולכן הם מתבקשים להוריד את המזוזות ולהעבירם אל השוכר הקודם. האם הם מחויבים לעשות זאת?

תשובה: לפי ההלכה מזוזת היא חובת הדייר. ומעיקר הדין זו אכן חובת אלון ויפה.

אלא שאלון ויפה חשבו מתחילה כי המזוזות ישארו בבית. (הם חשבו שהמזוזת היא חובת המשכיר).

אמנם, אם ציינו זאת בחוזה כי הבית כולל מזוזות, אכן החובה על המשכיר.

אך במידה ולא ציינו, זוהי חובתם. אך מכיוון שאין להסיר מזוזות ללא סיבה, יש להביא מזוזות חדשות ולהסיר את הישנות לצורך בדיקה. ואז להעבירם לבעליהם.

אם ירצו אלון ויפה, טרם יעברו לדירה אחרת או שיבקשו מהשוכרים הבאים את המזוזות כפי שנעשה עמם.

או שישמרו לפני היציאה מזוזות פשוטות במקום המהודרות שלהם.

שבת שלום ומבורך.

חידה

1. "ששת ימים תיעשה מלאכה". מה למדים מכך? (עיין ברכות ל"ה.)
2. א. כמה סוגי מלאכות היו במשכן? ב. מה למדים מהן לגבי השבת?
3. "כל נדיב לב הביאו חח וזמם" (לה, כב) א. באילו איברים מונחים התכשיטים חח וזמם? ב. ציין פתגם מפורסם הקשור לזמם.
4. בן כמה היה בצלאל כשהקים את המשכן? (עיין סנהדרין ס"ט:)
5. "טוּו את העיזים". מה האומנות המיוחדת בכך?

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. איזה קטע מהקידוש של שבת מקורו בפרשתינו? **תשובה**- "ושמרו בני ישראל את השבת... וביום השביעי שבת וינפשו". (לא, טז)
2. "ויתן למשה בהר סיני שני לוחות אבנים". אלו שמות נוספים יש למדבר סיני? (עיין הגמ' שבת דף פ"ט) **תשובה**- צין, פארן, קדמות, חורב.
3. איזה כינוי ניתן לתרומת מחצית השקל? **תשובה**- כסף הכיפורים.
4. "וירא אהרון ויבן מזבח לה" (לב, 5). מה ראה אהרון? (רש"י) **תשובה**- ראה שהרגו את חור, בנה של מרים.
5. מדוע נבחרו דווקא בצלאל ואהליאב למלאכת המשכן? **תשובה**- כדי להראות שלכל השבטים יש חלק במשכן, הן למובחר שבהם (-יהודה) והן לפחות שבהם (-דן) [רש"י]. ב. מקדש ראשון נבנה ע"י שלמה, שהיה משבט יהודה וע"י חירם מלך צור, שאימו היתה משבט דן.

גמ"ח יביע אומר מפנימ אהפת חינמ

**השאלת ציוד לכל אירוע
השאלת ציוד רפואי
אור- 0502052455**

כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם...

חברי הקהילה שואלים

שאלה שנידונה בשיעור בשבת במי שהיה ל"ע מעורב בתאונת דרכים וגבר חסד ה' עליו ויצא פלי פגע כלל האם צריך לברך ברכת הגומל או ברכת ברוך שעשה לי נס במקום הזה כשעובר באותו מקום?

תשובה: לדעת מרן השולחן ערוך אינו מברך ברכת הגומל בשם ומלכות אלא רק בארבעה דברים הנזכרים בגמרא, חולה, חבוש בבית הסוהר, יורדי הים והולכי דרכים, ובהולכי דרכים דווקא כשזמן הנסיעה הוא פרסה כלומר שבעים ושתים דקות, ולכן אינו מברך הגומל בשם ומלכות כשניצול אם לא היה בנסיעתו שיעור הנ"ל, לגבי ברכת שעשה לי נס גם אינו מברך אלא אם כן היה הנס ממש בניגוד לטבע ולהיגיון, ומכל מקום חייב להודות ולהלל לה' כפי שאנו מודים בתפילה על ניסך ונפלאותיך שבכל עת וראוי שיצא ידי חובה בבית כנסת ממי שמברך הגומל לצאת לכו"ע, כמו כן מי שנעשה לו נס צריך להתחזק ביותר בתורה ובמצוות ומעשים טובים ובפרט מצוות הצדקה גם מדין הודאה וגם כיוון שמי שעושים לו נס מנכים לו ח"ו מזכויותיו.

ובהרחבה: בגמרא ברכות (דף נד עמוד ב) אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכין להודות - יורדי הים, **הולכי מדברות**, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים, ויצא. יורדי הים מנלן - דכתיב: יורדי הים באניות וגו' ואומר: יודו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם. **הולכי מדברות מנלן - דכתיב: תעו במדבר בשימון דרך עיר מושב לא מצאו ויצעקו אל ה' וידיכס בדרך ישרה, יודו לה' חסדו.** מי שחלה ונתרפא - דכתיב: אולים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו כל אכל תתעב נפשם וגו', ויצעקו אל ה' בצר להם וגו', ישלח דברו וירפאם וגו', יודו לה' חסדו. מי שהיה חבוש בבית האסורים, מנלן? - דכתיב: ישיבי חשך וצלמות וגו' ואומר: יודו לה' חסדו. מאי מברך? - אמר רב יהודה: ברוך גומל חסדים טובים. ונתנו סימן לדבר וכל החיים יודוך סלה (חבוש, ים, יסורין מדבר) וכן הביא סימן בארחות חיים "ח"י ח"י הוא יודך" (חבוש, יוצא למדבר, חולה, יורדי הים)

שיוצא מטבע העולם ויש חולקים ויברך בלי שם ומלכות, ונראה שצריך שיצא מדרך העולם לגמרי, שהרי בכל רגע ורגע מתרחיש ניסא ואנו מודים ומהללים לה' יתברך בכל רגע ורגע על הניסים והנפלאות, ואפשר ששינוי מגדר הטבע הוא כדוגמת הניסים הגלויים שנעשו לאבותינו בירדן ובנחל ארנון כמבואר בגמרא ברכות (נד) או כמעשה במר בנו של רבינא (שם) שהיה הולך בבקעת ערבות והיה צמא למים ונברא לו מעיין שזה נס גמור ויוצא מגדר הטבע לגמרי ועוד מקרה שהיה לו שהיה הולך בשוק של מחוזא והתנפל עליו גמל משוגע ובאותו רגע נעשה נס ונפלה חומת בית סמוך לו ונכנס לתוכה וניצול שזה נס גמור ונגלה, וכמו שכתב ראב"י בתשובה (סימן ע"ב). וי"א שאין לברך אלא על נס חדש שהוא מעשה שמים, כמו במקום שנעשו בו ניסים לאבותינו, וכמו הנס שנעשה למר בריה דרבינא שהיה הולך בפתקא דערבות וצחא למיא, אתעביד ליה ניסא ואיברי ליה עינא דמיא ושתה וכו'. ובבא"ח (פר' עקב או' יא) כתב, שמי שנפל עליו כותל או תקרה או אבן גדולה, שבדרך הטבע ראוי שימות וניצול מן המיתה, מברך שעשה לי נס במקום הזה וכו', אבל אם נפל עליו אבן או ברזל סמוך לו, אע"פ שהיה בסכנת מות אם היה נופל עליו, אינו מברך שעשה לי נס במקום הזה, שאין דבר זה יוצא ממנהג העולם ותולדותיו. מיהו אם בא עליו כדור מקנה רובה אך לא נכנס בבטנו ובשאר מקומות החלל אלא בא ברגלו או בידו, וכן אם אחד תחב לו סכין בגופו ולא נכנס הסכין במקום החלל, אלא בבשרו, כיון שהגיע הדבר בגופו ה"ז ספק אם יברך בשם ומלכות, לכן טוב שגם בזה יברך בלי שם ומלכות ויהרהר שם ומלכות בלב. ע"כ. וכ"פ מרן מלכא בחז"ע ברכות והראש"ל צ' בתשובותיו ח"א סימן כ"א ובילקרי"י שם שרק כשהנס יוצא מגדר הטבע יש לברך עליו בשם ומלכות אבל באופו שנעשה נס ולא נפגע וכד' בזה מברך בלי שם ומלכות.

וברמב"ם (הלכות ברכות פרק י') "ארבעה צריכין להודות, חולה שנתרפא, וחבוש שיצא מבית האסורים, ויורדי הים כשעלו, והולכי דרכים כשיגיעו לשוב" הנה הרב שינה מלשון הגמרא שאמרה הולכי מדבריות וכתב הולכי דרכים, ע"פ הירושלמי ברכות (פרק ד' הלכה ד') שכל הדרכים בחזקת סכנה (רבנו מנחם). ונחלקו בזה הראשונים שלדעת האורחות חיים בשם "א ולדעת האבודרהם אין מברכים הגומל על כל סכנה שניצול ממנה אלא רק על אלו ארבעת הדברים שנזכרו בגמרא בלבד, אמנם בריב"ש וברי"א"ז (ברכות נד:) כתבו שאלו הדברים אינם דווקא ועל כל סכנה מברך ברכת הגומל. ובש"ע (סימן ר"ט ס"ט) הביא המחלוקת הנ"ל ופסק שבשאר דברים טוב לברך ברכת הגומל בלי שם ומלכות ורק בארבעה דברים הנ"ל יברך בשם ומלכות, ופסק עוד (סעיף ז') שבאשכנז וצרפת אין מברכים כשהולכים מעיר לעיר אלא רק בהולכי מדבר שהוא מקום סכנה אבל אנו מברכים בכל נסיעה של שיעור פרסה כלומר שבעים ושתים דקות, אבל אם הוא מקום סכנה ממש מברך גם בפחות.

שבת שלום ומבורך.

לגבי ברכת שעשה לי נס במקום הזה כתב מרן (סימן ר"ח סעיף ט) שאינו מברך אלא על נס

לינסך על גבי המזבח, מכל מקום להלכה יכולים לקדש עליו. (מכיון שלא ניפסל לינסך על גבי המזבח מחמת גריעותא, אלא משום שנאמר "כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אישה לה'"), הילכך כשר הוא לקידוש ולהבדלה, וכן מקדשים ומבדילים על כל יין מתוק, וכן המנהג.

יא) יין (של יהודי) שנאסר בשתייה מפני מגע נכרי, אסור לקדש עליו. וכל שכן שאסור לקדש על סתם יינם של נכרים. (ובדיעבד שקידש עליו י"א שיצא) וחולה שיש בו סכנה שציוו עליו הרופאים לשתות יין לרפואתו, ואין שם אלא סתם יינם, שהותר לו מפני פיקוח נפש, אעפ"כ אין החולה יכול לקדש על סתם יינם. ומיהו אם עבר החולה וקידש על סתם יינם, יצא, וכל שכן אם עשה כן בשוגג.

יב) במקום שאין יין מצוי אלא שכר או בירה, בליל שבת יקדש על הפת, (ועיין לעיל סימן י' הלכה ו') ובסעודת הבוקר יקדש על השכר או בירה, וכן בהבדלה. וההבדלה או הקידוש של שבת שחרית אינה מותרת בחמר מדינה במקום יין, אלא במקום שאין היין מצוי בכל העיר, ועיקר שתיית תושבי העיר חמר מדינה, אבל מקום שיש יין, אין מבדילין ולא מקדשים אפילו בשחרית של שבת אלא על היין.

והרב חיד"א במחזיק ברכה (סימן ר"ט) הביא דבר פלא ששלח רבי אליעזר נחום זצ"ל לאביו רבי יצחק זרחה אזולאי זצ"ל שראהו בחלומו ושאלו אם כהן גדול היה מברך הגומל ביצאתו בשלום מן הקודש וכן ארבעה שנכנסו לפרד"ס ויצאו אם ברכו הגומל וכן יצחק אבינו בשונו מן העקדה, וכתב לו שבחלומו לא ענה לו ולכן שואלו, ומשיב לו הרב באורך כיד ה' הטובה עליו לחלק בין צרה הבאה מאליה לצרה שמביא על עצמו וכו' ובסוף דבריו מביא שבאלו הכי אין לברך בשם ומלכות כי כך ברור לנו שאין מברכים אלא רק על ארבעה דברים כדברי הש"ע, והגאון הראש"ל צ' בספרו ילק"י ברכות הביא להקת פוסקים אחרונים שהביאו שהמנהג לדעת מרן שאין לברך הגומל בשם ומלכות על כל סכנה וכן הולך ומורה לשואל למענה פיהו שיכוון לצאת "ח מאחר או שישע נסיעה של שבעים ושתים דקות ויברך אחר כך בשם ומלכות.

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

בשיעור מעת לעת, (עשרים וארבע שעות).

ואם לא נזכר להקדים שרייתם עד ערב שבת, יש לדוך אותם במדוכה, או לרסקם במקסר, וליתנם במים, ולהרתיחם ולבשלם, ואחר כך לסוחטם ולסננם, ואז יהיה עליהם תורת יין וכשרים לקידוש ולהבדלה. [וכן פטש המנהג].

ח) מי שריית הצימוקים כל עוד הם נמצאים בכלי יחד עם הצימוקים ומעורבבים בהם, אין עליהם תורת יין כלל, (ואפילו אם כתש אותם, וסחטם במים), ורק אחר שמשך את המים הללו מן הצימוקים, והבדיל אותם מהם, אז נקרא עליהם שם יין, ויהיו כשרים לקידוש ולהבדלה. וצימוקים ללא חרצנים, דינם כדין שאר צימוקים, ויש לברך על מי שרייתם בורא פרי הגפן, ומקדשים ומבדילים עליהם.

ט) יין מבושל מקדשים עליו, וברכתו בורא פרי הגפן, ולכן מקדשים ומברכים בורא פרי הגפן על היין המפוסטר, וכן המנהג. [ויש מחמירים לקדש על יין יבש, ולא מפוסטר, ובפרט שהוא גם יותר משובח וכנ"ל]. (שם עמוד קט"ו, קט"ז).

י) יין שנתנו בו דבש, [או סוכר], להמתיקו, אע"פ שיש אומרים שאין לקדש עליו, הואיל ואינו ראוי